

By special order to friends of TASHMA

תא שמע

פרשת וארא

זמנים

פרשה מפורשת הרה"ג דוד שרעבי

כתוב בפרשה (פרק ו' פסוק ג') "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם", ומפרש רש"י - "וארא אל האבות", וקשה מה רש"י בא לחדש הרי כתוב בפסוק וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וכי אנו לא יודעים שהם האבות!?

בספר איוב פרק ט"ו כתוב בפסוק "הן בקדושי לא יאמין", והובא ברש"י בתחילת פרשת ויצא (פרק כ"ח פסוק י"ג) שלא מצינו במקרא שיחד שמו יתברך על הצדיקים בחייהם לכתוב אלהי פלוני שנאמר הן בקדושי לא יאמין, (וזאת אומרת שהקב"ה לא קרא את שמו על הצדיקים כשהם היו עדיין בחיים ולכן לא כתוב "אני אלהי אברהם" אלא רק אחרי שנפטר, כי כל זמן שהאדם חי יש לו עדיין יצר הרע ויכול להיות רשע) ורק ביצחק לפי שכהו עיניו (שהיה עוור) וכלוא בבית והרי הוא כמת ויצר הרע פסק ממנו (לכן רק ביצחק כתוב "אלהי יצחק" אפילו שהוא היה עדיין חי), וכל זה כתוב במדרש תנחומא, ונראה שזה כוונתו של רש"י שכתב "וארא אל האבות", שלא נחשוב שמה שכתוב כאן בפסוק וארא אל אברהם הכונה שכשנגליתי אל אברהם נגליתי אליו כ"אלהי אברהם" והייתי חושב שזה מה

שכתוב כאן "וארא אל אברהם" "אל יצחק" "ואל יעקב", היינו שהייתי חושב שבא לומר שהקב"ה נגלה לאבות כ"אל אברהם", לכן רש"י מפרש שלא נחשוב כן אלא הביאור אל אברהם שנגליתי "אליו" וזה מה שכתב וארא אל האבות שזה רק מבאר שנגליתי אליו.

ובתהילים (פרק ט"ז פסוק ג') כתוב "לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל

משפט שלמה הרה"ג שלמה כהן

המקרה:

הרכב הישן של דוד עשה לו הרבה בעיות, ולכן הוא החליט לפתוח את תוכנית החסכון שלו ולקנות רכב טוב יותר. הוא ראה בעיתון פרסום אודות מרצדס שנת 2007 במחיר מחירון. כשהתקשר למפרסם, התברר לו שהמפרסם הוא סוכן למכוניות יד שנייה בשם ר.מאי. הוא קבע פגישה והלך לראות את המכונית.

דוד לא היה מבין גדול במכוניות, אבל כשראה את המרצדס המבריקה, שהייתה נראית כאילו יצאה עכשיו

מתצוגה. חשב בליבו, "מה יכולה להיות הבעיה!?", גם המוכר אמר לו שאין לו מה לדאוג וחבל להשקיע כסף בבדיקה באחד מהמכונים לבדיקת רכבים. לכן דוד שילם את מחיר המחירון, והשאיר את רכבו הישן כטרנד-אין גם במחיר מחירון. כעבור יום החל הרכב להרעיש. הוא פנה למוסד, ובמוסד אמרו לו שיש פגיעת שאסי רצינית מאוד, שלא תוקנה כראוי, פגיעה זו

היתה מתגלה מיד בבדיקה פשוטה בכל מכון. להערכת המוסכניק, הרכב שווה כ-50% פחות ממחיר המחירון.

הוא לא מבין כלום, תגיד לו שבדקת וזו ממש מוציאה

www.tashma.net

חפצי בם, ופירש רש"י לקדושים אשר בארץ המה, בשביל הקדושים אשר המה קבורים בארץ אשר התהלכו לפניך באמת (זאת אומרת שדוד המלך ביקש שהקדוש ברוך הוא ישמע לבקשתו בזכות הקדושים שקבורים בארץ, בזכות אברהם יצחק ויעקב), ויש לעיין מפני מה הזכיר את האבות בלשון של קדושים הקבורים בארץ, והיה אפשר לומר שמותם או לשונות והגדרות אחרות? ולמשל אם אדם רוצה לבקש בקשה מהקב"ה בזכות אביו שנפטר, הוא לא יאמר תעזור לי בזכות אבי אשר קבור בארץ!

אלא הביאור בזה הוא כמו שכתבנו למעלה, שהם נקראים קדושים רק בגלל שהם קבורים בארץ (באדמה), כי כשהאדם חי יש לו תמיד יצר הרע ולכן אדם נקרא קדוש באמת רק אחרי שאין לו דרך ליפול ולהשתנות וזה רק לאחר שאדם נפטר!

כתוב בפרשה (פרק ו' פסוק ג') **"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם"**

במדרש ילקוט שמעוני (אות קע"ו) כתוב, אמר רבי אלעזר בר' ר' יוסי וכו' אמר לו הקב"ה (למשה רבינו) חבל על דעבדין ולא משתכחין (חבל שהאבות הקדושים נפטרו ולא נמצאים!) הרבה פעמים

נגליתי על אברהם יצחק ויעקב באל שדי ולא הרהרו אחר מדותי ולא אמרו לי מה שמך, אמרתי לאברהם קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה ביקש מקום לקבור את שרה ולא מצא עד שקנה בארבע מאות שקל ולא הרהר על מדותי (שאברהם אבינו לא התלונן אפילו שבאו עליו הרבה צרות), ולא אמרו לי מה שמך ואתה (משה רבינו) אמרת לי מה שמך בתחלה ועכשיו אמרת לי והצל לא הצלת (שקודם שאלת מה שמך ועכשיו יש לך טענות שלא היצלת), עתה תראה את אשר אעשה לפרעה ואין אתה רואה במלחמת 31 מלכים (שלא יכנס לארץ ישראל)! וצריך ביאור מה יש להשוות את דברי משה רבינו לדבריהם ומעשיהם של האבות ולומר שהם לא הרהרו אחר מדותי ואתה אומר והצל לא הצלת? והרי האבות מה שלא הרהרו כל זה היה על צרה הבאה על עצמם אפילו שנגלה להם הקב"ה והיה מקום לשאלה, בכל זאת כל צרתם אינה אלא על עצמם שאברהם ביקש לקבור את שרה, ויצחק בקש מים לשתות, ויעקב ביקש לנטוע אהל, אבל במשה הרי לא על צרת עצמו אמר והצל לא הצלת! אלא על שיעבוד העם והצרות של כל עם ישראל ובמה יש לדמות את דברי משה לדברי האבות ולומר שהם לא הרהרו ואתה (משה) אומר והצל לא הצלת?

ולפני התירוץ אקדים הקדמה קטנה

הקב"ה נוהג עם בניו בשני הנהגות שונות, הראשונה היא שכשהוא מבטיח הבטחה של טובה לאדם יכול להיות

משפט שלמה - המשך

הטענות:

דוד טוען שכיון שמכרו לו רכב עם מוס, המקח בטל, וצרכים להחזיר לו את כספו.

רמאי מכוניות בע"מ טוענים שהיה לדוד לשלוח את הרכב לבדיקה באחד מהמכוונים, וכיון שלא עשה כן הוא מחל על המוס, ואינו יכול לטעון שיש כאן מקח טעות.

פסק הדין:

אין כאן מקח טעות משום הפגיעה בשאסי, אולם המקח בטל כי הונו את דוד במחיר.

הסבר:

מבואר בחו"מ סימן רל"ב סעיף ג', שהמוכר לחברו קרקע, עבד, בהמה או שאר מיטלטלין ונמצא במקח מוס שלא ידע בו הלקוח, מחזירו אפילו לאחר כמה שנים, כי זה מקח טעות, וזה בתנאי שלא השתמש במקח אחרי שמצא את המוס, אבל אם השתמש בחפץ לאחר שראה את המוס, הרי זה מחל ואינו יכול

להחזיר. ומובא בסמ"ע בס"ק י' בשם המגיד משנה, שגם אם המוס היה דבר שהלוקח יכול היה להבחין בו מיד, כגון שיכולים לנסות ולטעמו, ולא הקפיד לעשות כן, הדין כך. אבל המגיד משנה טוען שאין זה דעת הרי"ף, רא"ש והרמב"ם, שכולם מסכימים שדווקא אם השתמש אחר שידע מהמוס אינו יכול לחזור ואמרין שמחל, אבל אם לא השתמש, אע"פ שהיה יכול להבחין בו אם היה בודק, אזי המקח בטל. וכן מובא בשם עוד פוסקים, שדין זה של המגיד משנה אינו מוסכם. אבל בספר שער המשפט וכן בחכמת שלמה, מובא שבדבר שהזיוף מצוי בו וכל קונה רגיל בודק לפני שהוא קונה, כולם מסכימים שלא לבדוק זה כמו למחול. ורק בדברים שלא מצוי שיהיה בהם מוס, יכול הקונה לטעון שזה מקח טעות אפילו אחרי כמה שנים (בתנאי שלא השתמש משנודע לו המוס) אפילו

אם היה יכול לבדוק ולא בדק. **ובמקרה** שלנו שבדיקה במכון או אצל מוסך זה דבר שרובא דרובא עושים לפני שקונים רכב יד שנייה, כי יש אין סוף בעיות שיכולות להיות, אפילו עם רכבים חדישים, ולכן אי אפשר לחייב את ר. מאי מכוניות להחזיר את כספו מטעם זה שיש כאן מקח טעות, ולכן כיוון שדוד לא עשה את הבדיקה הזאת, נחשב שהוא מחל על כל מוס שהיה מתגלה במכון. **וזו** הסיבה שאינו יכול לטעון שזה מקח טעות ולקבל את כספו בחזרה מטעם זה.

אבל בחו"מ סימן רכז מבואר הלכות הונאה, שאם המוכר מכר בשישית יותר מהמחיר הממוצע, המקח בטל ואם ההפרש בפחות משישית המקח קיים ואינו צריך להחזיר את ההפרש, ובשישית בדיוק, המקח קיים ומחזיר את ההונאה, ולכן כיוון שהמחיר לרכב עם פגיעה שאסי כמו שלנו, הוא כ 50 % פחות מהמחירון, מטעם זה

שהאדם לא יבחין וירגיש מיד שמתקיימת ההבטחה, ומכיון שהקב"ה מסתיר זאת ממנו, ונראה לו שההבטחה אינה מתקיימת, אך באמת כמובן שהקב"ה מקיים את הבטחתו אלא שהיא לא נראית בעינים ממש אלא בצורה נסתרת! אבל יש עוד הנהגה שהקב"ה מבטיח וגם אומר שזה סוג של הבטחה שאתה תראה ממש בעינים איך הכל מתקיים ולא רק בצורה נסתרת, שני ההנהגות האלה רמוזים בשמות של הקב"ה, כי השמות של הקב"ה זה לא שם עצם להסביר מה זה הקב"ה כי ודאי שאין לנו יכולת להבין דברים אשר מעל לטבע המוגבל, אלא השמות של הקב"ה הם שמות של תואר, שמות שמסבירים את ההנהגות שהקב"ה נוהג עמנו, וגם שני הנהגות אלה שאמרנו, גם הם רמוזים בשמותיו יתברך, שיש שם שנקרא "אל שדי", ושם זה הוא שם של הנהגה טבעית, וכמו שדרשו חז"ל "שדי" - שאמר לעולמו די, זה שם שמגביל הגבלה של טבע, ולכן שם זה מראה שהקב"ה בודאי מקיים את הבטחתו אלא שהוא עושה זאת בצורה טבעית שהאדם לא ירגיש ובצורה נסתרת כמו כל הטבע, אבל השם השני זה "שמי ה'", ושם זה הוא הנהגה שמעל לטבע, ולכן אם בזמן ההבטחה הקב"ה יאמר לאדם שהוא מבטיח לו בשם ה' אז הוא יראה את ההבטחה מתקיימת אפילו נגד הטבע, אפילו מעל לטבע, אבל אם הקב"ה מבטיח ב"אל שדי" אז לא מוכרח שהאדם יראה ממש את קיום ההבטחה כי זאת הנהגה של טבע הנהגה נסתרת.

ובעת נבוא לתירוץ, הנה פירש רש"י כאן בפסוק שלנו - ושמי ה' לא נודעתי להם, לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא "נודעתי", ומפרש רש"י שהבדלי הלשון מלמדים - שלא נכרתי להם במדת אמיתית שלי שעליה נקרא שמי ה' נאמן לאמת דברי שהרי הבטחתי ולא קיימתי, ורואים שרש"י מסביר שהקב"ה נגלה אל האבות בשם הנסתר של "אל שדי" וכונתו שב' מדות יש, יש מדה של "אל שדי" שהוא מקיים דבריו אך אין זה ניכר בהכרח ויכול להיות שהאדם לא ירגיש וכמו שהסברתי למעלה, ויש מדה של "שמי ה'" שהוא נאמן לאמת דבריו שיהיה ניכר קיום הדברים וחייב להיות שירגישו כי זה שם שמראה הבטחה מעל לטבע, והם דברי רש"י וארא אל האבות באל שדי

הבטחות הבטחות ובכולן אמרתי להם אני אל שדי, ושמי ה' לא נודעתי להם לא נכרתי להם במדת אמיתית שלי וכו' וכן בפסוקים שאחרי זה, ולפי זה מתורץ מה שהקשינו, שבאמת אין לדמות את דברי משה לדברי האבות, שהאבות מה שלא הרהרו היינו שהם לא הרהרו בדברים הבאים על עצמם כנגד ההבטחה, אבל במשה מה שאמר והצל לא הצלח לא על צרה שלו בלבד מדובר, אלא בצרת השיעבוד של עם ישראל, אבל הדמיון למעשה האבות שהקב"ה אמר למשה חבל שאינך כמוהם הוא על עצם מה שלא אמרו מה שמך, שהם לא שאלו את הקב"ה באיזה שם אתה מבטיח את ההבטחה, וכיון שלא אמרו "מה שמך" ממילא כשלא נתקיים בימיהם אין זה אלא מחמת מידת "אל שדי" שהוא קיום ההבטחה רק אין זה הכרח שיהיה ניכר כי זה קיום הבטחה בצורה נסתרת ולא היו להם קושיות, אבל משה אמר "מה שמך" היינו שביקש תחילה לידע באיזה מדה תהיה ההבטחה אם במדה ניכרת או במדה שאינה ניכרת, ואמר לו הקב"ה שיהיה במדה הניכרת ולא באל שדי (אלא בשמי ה') ולכך אמר משה ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלח את עמך, ועיקר מה שנענש משה רבינו לא על עצם אמירתו "והצל לא הצלח" אלא על ראשית הדברים שאמר "מה שמך", וזה יש לדמות לאבות שהם לא שאלו בתחילה מה שמך, ומדוקדק זה בדברי המדרש - הרבה פעמים נגליתי על אברהם יצחק ויעקב באל שדי ולא הרהרו על מדותי לא אמרו לי מה שמך וכו' ואתה אמרת לי מה שמך בתחלה ועכשיו אמרת לי והצל לא הצלח!

לפי זה יוסבר גם הפרק בתהלים שכתוב, יענך ה ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב, ובסוף הפרק כתוב- ה הושיעה המלך יעננו ביום קראנו, והביאור שאנו מבקשים מהשם שיענה מיד באותו היום, ולכן מבקשים שיעזור לנו באותו השם שנגלה ליעקב בלכתו לחרן, ששם ההבטחה היתה שיעקב יראה את קיום הדברים, וכמו שכתוב שם - כי לא אעזובך עד אם אשר עשיתי כאשר דיברתי לך!

המלך יעננו ביום קראנו!!

משפט שלמה - המשך

המקח מטעם זה, **ועיין** בספר שער משפט סימן רלב ס"ק ב', המוכיח משולחן ערוך סימן סו סעיף לד, שאע"פ שמחל על המום, אין זה אומר שהוא מחל גם על ההונאה, ויכול לבטל את המקח מטעם זה, ועיין שם בש"ך ס"ק קיג שמשם מוכח כדברי השער משפט. ולאור האמור לעיל, אם דוד היה מחכה שבוע לפני שהראה את המכונת למוסכניק, הינו אומרים שעבר הזמן של "עד שיראה לתגר" ולכן הוא לא היה יכול לבטל את המקח גם מטעם זה.

המקח בטל. **ואע"פ** שאמרין שעל המום הקונה מחל, אין זה אומר שהוא מחל גם על ההונאה, ובכל אחד שקונה חפץ, מבואר שיש לו זמן "עד שיראה לתגר" (פרוש, הזמן שזה לוקח עד שיראה את המקח למומחה שמבין במחירים של החפץ בנידון, ויאמר לו שהמחיר הוא סביר) ואם חיכה יותר מזמן זה אמרין שהוא מחל על ההונאה. ובמקרה שלנו, עבר יום עד שהמוסכניק בדק את הרכב, שזה זמן סביר, ואין לומר שעבר הזמן "עד שיראה לתגר", ולכן יכול עדיין לטעון טענת הונאה של יותר משישית ולבטל את

ליבון קל

שאלה: איך שייך להשתמש בתנור לבשר ולחלב זה אחר זה?

סיכום משבועות שעברו: דברנו, תנור שאינו בן יומו מבשר, מותר להשתמש בו לחלב באופן שהחלב יבש או מכוסה (כראוי). אבל לענין יבש אינו מותר אלא דווקא אם המציאות היא שיוודע שאינו מזיעה. [ומן הסתם בדיעבד אין חוששין שמזיע]. ולכן אין להקל לכתחילה עד שיוודע המציאות. ולכן כתבנו להקל רק באופן אפיה, שידוע שהמציאות של אפיה הוא שאינו מזיעה. ולכן מותר לאפות חלבי בתוך תנור בשרי שאינו בן יומו. אבל עדיין לא דברנו באופן שרוצה לבשל מיד זה אחר זה, אפילו שניהם לחים ומגולין. וזהו העצה של "ליבון קל".

הקדמה להכשר כלים: כלל— כל כלים כדרך שנשתמש בהן, כך הוא הכשר^(א). ולכן אם נשתמש בהן ע"י אור, צריך "ליבון". ואם נשתמש בהן בחמים, צריך "הגעלה". [ואם נשתמש בהן בצונן, צריך "שטיפה"]. וכלי שצריך ליבון, ועושה הגעלה, לא מהני. שאין הגעלה יכול להפליט כל הבליעות שנבלעו ע"י אור, ועדיין נשאר מקצת הבליעות של איסור בתוך הכלי. אבל להיפך, כלי שצריך הגעלה, יכול להכשירו גם ע"י ליבון. שליבון שורפת הכל.

התירא בלע: ע' בגמ' ע"ז (דף עה:): לגבי נותר, שאף שנבלע ע"י אור מ"מ יכול

להכשירה בהגעלה. ומשמעות הגמ', שכלי שצריך ליבון מספיק בהגעלה, ודלא כהלל שכתבנו למעלה. וע' ברשב"א (הובאה בב"י יו"ד סי' צג) שכתב לחלק בין אם בלעו איסור או אם בלעו היתר. שלגבי בליעות של איסור, צריך להסיר כל הבליעות, שאם נשאר אף מעט נמצא שיש כאן איסור. משא"כ לגבי בליעות של היתר, אף שלא הוסרו הכל ע"י הגעלה, מ"מ הסיר רוב. והמיעוט שנשאר כבר נחלש ואין בה עוד כח לחול עליה שם איסור^(ב). לכן לגבי בשר, אם נבלע הבשר בתוך קדירה ע"י אור, הבליעות של אלו הם בליעות של היתר. [בשר היתר הוא]. ולכן אם עושה הגעלה, עכשיו מותר לבשל בתוכה חלב. ואף שעדיין נשאר קצת בליעות של בשר בתוכה, מ"מ המעט בליעות אלו כבר נחלש, ואין בה כח להצטרף בחלב כדי לעשות שם איסור "בשר בחלב", וכמי שאינה. ולכן מותר לבשל בתוכה חלב. וכן הובאה במ"ב סי' תנא סקכ"ח, שבהיתרא בלע שנבלע ע"י אור יכול להכשירה ע"י הגעלה.

ליבון קל: ע' בש"ע בהל' פסח סי' תנא ס"ד שכתב ששיעור ליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתזין מהם. וע"ש ברמ"א שהביא שיש מקילין ששיעור ליבון היינו רק עד שנתלבן כל כך שקש נשרף עליו מבחוץ^(ג). והוא מה שאנו קוראים "ליבון קל". וע"ש ברמ"א שכתב שלהלכה אין לסמוך עליו בכלי שצריך ליבון מדינה. אבל בכלי במדינה אינו צריך אלא הגעלה, בזה די לעשות ליבון קל. שליבון קל יותר טוב מהגעלה^(ד).

איך לעשות ליבון קל: הרמ"א הביא שהשיעור ליבון קל הוא שנתלבן עד שאם ישימו עליו קש מצד חוץ שישרף הקש מכח הליבון (שנשתנה למראה חום). אבל פעמים אי אפשר לבדוק זה, כגון בתנור שאי אפשר להגיע בצד חוץ^(ה). ולכן המנהג המקובל הוא, שמספיק להדליק התנור ולהשאר עד שמגיע לטמפרטורה הכי גבוה שיכול, ובזה מסתמא הגיע לשיעור של ליבון קל. שכל התנורים סטנדרדי של זמנינו, המידה גבוה שלהם בודאי מגיע לטמפרטורה של ליבון קל^(ו).

תנור: נמצא, שכדי להתיר להשתמש בתנור לבשר ולחלב זה אחר זה, אין צריך אלא ליבון קל ביניהם^(ז). כיון שלאחר שנתבשל הבשר בתוכה עדיין אין בתוך התנור אלא בליעות של היתר, ולכן אין צריך אלא ליבון קל כדי להכשירה להשתמש לחלב. [ואף שלגבי כלים מצינו שמנהג הוא שאין מכשירים מבשר לחלב או להיפך^(ח). מ"מ לא מצינו מנהג כזה לגבי תנורים^(ט)].

סיכום למעשה: בליעות שנבלע ע"י אש, צריך ליבון כדי להכשירו. וזהו דווקא באיסורא בלע. אבל בהיתרא בלע אין צריך אלא הגעלה או ליבון קל. ולכן מותר להשתמש בתנור אחד לבשר ולחלב זה אחר זה ע"י ליבון קל ביניהם. ואיך לעשות ליבון קל? צריך להדליק התנור ולהמתין עד שמגיע לטמפרטורה הכי גבוה שיכול, ומסתמא כשהגיע לטמפרטורה זה בודאי כבר עשה ליבון קל. וזה מותר לעשות לכתחילה בבן יומו אפילו שניהם לחים ומגולין. אבל תיזהר שהתנור תהיה נקי, ולא תהיה שום בעין בתוכה.

(א) ע' בש"ע יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ב) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ג) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ד) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ה) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ו) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ז) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ח) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח. (ט) ע"ש בב"י יו"ד סי' קכ"א וסי' קכ"ב, ובא"ח סי' ס"ה וסי' ס"ז וסי' ס"ח.